

Rapport
Opleidingsbeoordeling volgens Beperkt Kader

Bachelor Sociologie

Rijksuniversiteit Groningen

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Proces van beoordeling	4
3. Gegevens over de opleiding	6
4. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	7
4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	7
4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	9
4.3 Standaard 3: Toetsing	12
4.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	14
5. Overzicht van beoordelingen.....	15
6. Aanbevelingen.....	16

1. Samenvatting van de beoordeling

Het visitatiepanel heeft de opleiding Bachelor Sociologie van de Rijksuniversiteit Groningen beoordeeld aan de hand van het beperkte kader voor de opleidingsbeoordeling van 20 december 2016 van de NVAO. In deze samenvatting geeft het panel de voornaamste overwegingen weer die tot deze beoordeling hebben geleid.

Het panel ziet de doelstellingen van de opleiding als valide en relevant. Het panel acht het profiel van de opleiding helder. De opleiding is een brede sociologische opleiding. Het panel typeert de opleiding als onderzoekgericht, empirisch, analytisch en beleidsgericht. Het panel heeft waardering voor de toepassing van de structurerende principes van de opleiding, zijnde het generieke PTOB-model en het specifiek voor deze opleiding geldende OMOP-model. Omdat de fase van de Probleemstelling van het PTOB-model minder duidelijk in de opleiding blijkt, raadt het panel aan dit onderwerp sterker naar voren te brengen. Dat kan leiden tot het explicieter formuleren van sociologische vragen.

Het domeinspecifieke referentiekader Sociologie dat de opleidingen Sociologie in Nederland gezamenlijk hebben opgesteld, is in de ogen van het panel een overtuigende beschrijving van het domein. Het panel prijst het initiatief van de opleidingen in Nederland om tot dit kader te komen en het resultaat dat de opleidingen daarin hebben bereikt. Het panel stelt vast dat de opleiding met dit kader overeenstemt.

Het panel heeft kennisgenomen van de vergelijking van deze opleiding met opleidingen in Nederland en in het buitenland. Het panel beveelt aan deze vergelijking verder uit te diepen, opdat de opleiding beter op ontwikkelingen in het academische veld aan kan sluiten.

Het panel stelt vast dat de studenten met name worden opgeleid om hun studie op masterniveau in dit domein te vervolgen. Het panel acht de afstemming van de opleiding op het werkveld naar behoren, ook al betreden de studenten deze gewoonlijk pas na een masteropleiding.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn een gepaste operationalisering van de doelstellingen en stemmen overeen met het niveau van de bachelor.

De toelatingseisen en de toelatingsprocedure zijn adequaat. Het panel is positief over de voorlichting door de opleiding en over de matching.

Het curriculum van de opleiding is afgestemd op de beoogde leerresultaten. Het panel beschouwt het curriculum als zijnde inhoudelijk naar behoren met veel aandacht voor theorie en methoden en technieken. Het curriculum is opgebouwd volgens drie typen onderwijseenheden Kennis en Inzicht, Methoden en Technieken en Praktijkgerichte Onderdelen. Het curriculum is daardoor naar behoren gestructureerd en is ook samenhangend. Het panel waardeert de projecten waarin de studenten hun kennis en vaardigheden kunnen integreren en kunnen toepassen in beleidsgeoriënteerde situaties in de beroepspraktijk. De academische en professionele vaardigheden zijn voldoende in het curriculum verwerkt maar het panel ondersteunt de initiatieven van de opleiding in dat verband.

Het panel beschouwt de docenten als goede docenten en goede onderzoekers. De docenten zijn vakinhoudelijk, onderzoekmatig en didactisch goed gekwalificeerd. Het overleg tussen de docenten is intensief. Omdat de werkdruk hoog is, beveelt het panel aan deze te bewaken.

Het onderwijskundig concept van de opleiding en de werkvormen sluiten goed aan op de signatuur van de opleiding en bevorderen de studie van de studenten. De student-docentratio en het aantal contacturen in de opleiding zijn gunstig. De voorlichting en de studiebegeleiding zijn naar de waarneming van het panel goed ingericht. Het panel ziet de studeerbaarheid van de opleiding als gepast. De cijfers voor de uitval en het studierendement van de opleiding voldoen.

Het beleid van de opleiding inzake toetsing en examinering is naar behoren. Ook is het panel te spreken over het toezicht op de toetsing en examinering door de examencommissie.

Het panel is positief over de toetsvormen in de vakken, die overeenstemmen met de leerdoelen van de vakken. Het panel heeft waardering voor de verschillende vormen van toetsing. Alhoewel de opleiding maatregelen ter zake heeft genomen, beveelt het panel aan de individuele component in de toetsing bij groepsopdrachten explicieter te benoemen en te beoordelen.

Het proces van begeleiding van het Bachelorwerkstuk is behoorlijk ingericht. De beoordeling van het werkstuk komt betrouwbaar tot stand, doordat twee examinatoren daarbij betrokken zijn die de beoordeling aan de hand van een beoordelingsformulier uitvoeren. Het panel beveelt wel aan dat het werkstuk wordt beoordeeld door gepromoveerde en BKO-gecertificeerde examinatoren. Ook beveelt het panel een transparante procedure aan om te waarborgen dat de examinatoren onafhankelijk tot een beoordeling komen. Daarnaast raadt het panel aan de beoordelingsformulieren van het werkstuk volledig te doen invullen door de examinatoren.

Het panel vindt dat de opleiding passende maatregelen heeft genomen om de kwaliteit van de toetsing en beoordeling te waarborgen. Deze maatregelen dragen bij aan de validiteit van de toetsen, de betrouwbaarheid van de beoordelingen en de transparantie van de toetsing. Het panel is van mening dat de opleiding een goed evenwicht bewaart tussen toezicht op de toetsing en examinering en de bureaucratische last, die daarmee gemoeid kan zijn.

Het panel acht de Bachelorwerkstukken theoretisch en analytisch van een ruim voldoende niveau. Het panel kan zich vinden in de cijfers die door de examinatoren gegeven zijn. Het panel heeft geen van de onderzochte werkstukken als onvoldoende beoordeeld.

De opleiding bereidt de afgestudeerden adequaat voor op het werkveld. Voor studenten van de bacheloropleiding is dat veelal na de master. Het panel is van oordeel dat de afgestudeerden van de opleiding de beoogde leerresultaten van de opleiding hebben bereikt. Het panel vindt dat de opleiding de studenten goed voorbereidt voor vervolgstudies op masterniveau binnen dit domein.

Het panel dat de beoordeling van de opleiding Bachelor Sociologie van de Rijksuniversiteit Groningen heeft uitgevoerd, komt tot het oordeel voldoende voor deze opleiding en adviseert de NVAO een positief besluit over de accreditatie van de opleiding te nemen.

Rotterdam, 12 april 2019

Prof. dr. A. Need
voorzitter

drs. W. Vercouteren
secretaris

2. Proces van beoordeling

Evaluatiebureau Certiked VBI heeft het verzoek ontvangen van de Rijksuniversiteit Groningen een beoordeling uit te voeren van de opleiding Bachelor Sociologie met het oog op de accreditatie van de opleiding door de NVAO. De beoordeling is uitgevoerd op basis van het beperkte kader voor de opleidingsbeoordeling van 20 december 2016 (Staatscourant nr. 69458).

In het kader van de visitatiegroep WO Sociologie waarvan de opleiding deel uitmaakt, is over de gewenste samenstelling van het panel gesproken. De samenstelling van het visitatiepanel voor de beoordeling van deze opleiding is mede daarop gebaseerd.

Na overleg met de instelling heeft Certiked de beoogde leden van het visitatiepanel uitgenodigd in het panel zitting te nemen. De panelleden hebben daarop positief geantwoord. Het panel bestond uit de volgende personen:

- Prof. dr. A. Need, hoogleraar Sociologie en Publiek Beleid, Faculty of Behavioural, Management and Social Sciences, Universiteit Twente (voorzitter);
- Prof. dr. C.W.S. Monden, professor of Sociologie en Demografie, Departement Sociologie, University of Oxford, Verenigd Koninkrijk (panellid);
- Prof. dr. J. de Haan, senior onderzoeker Cultuur, Media en Technologie, Sociaal en Cultureel Planbureau (panellid);
- E.N. Verschuur, student Bachelor Sociologie, Universiteit van Amsterdam (student-lid).

Als procescoördinator/secretaris namens Certiked trad op drs. W. Vercouteren.

Certiked heeft namens de opleiding de samenstelling van het panel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator van Certiked heeft ter voorbereiding op de visitatie een bezoek gebracht aan de opleiding. Bij die gelegenheid is tussen de vertegenwoordigers van de opleiding en de procescoördinator gesproken over de opbouw en de structuur van de zelfevaluatie en de onderwerpen die daarin aan de orde zouden moeten komen. Ook is over de agenda van het locatiebezoek van gedachten gewisseld. Tot slot is de planning van de werkzaamheden ter voorbereiding op het locatiebezoek doorgenomen.

Tijdens het proces van voorbereiding voorafgaande aan het locatiebezoek is geregeld contact geweest tussen de opleiding en de procescoördinator om zaken meer in detail op elkaar af te stemmen. De activiteiten zijn uitgevoerd zoals in de planning afgesproken is. De opleiding heeft de agenda voor het locatiebezoek goedgekeurd.

De opleiding heeft een lijst met eindwerken van de afgestudeerden van de afgelopen twee studiejaar toegezonden. Daaruit heeft de procescoördinator vijftien eindwerken geselecteerd. De selectie was gebaseerd op de verdeling van cijfers die met de verdeling van de cijfers in de oorspronkelijk aangeboden lijst overeenkomt.

De voorzitter van het visitatiepanel en de procescoördinator hebben voorafgaande aan het locatiebezoek met elkaar gesproken. Daarbij is het profiel van de voorzitter van visitatiepanels doorgenomen. De voorzitter is over het profiel ingelicht en heeft zich dat profiel eigen gemaakt. Ook hebben de voorzitter en de procescoördinator over de aanpak van de visitatie gesproken. Zij zijn daarbij tot afspraken over de taakverdeling gekomen.

De voorzitter en de leden van het panel hebben tijdig voorafgaande aan het locatiebezoek de zelfevaluatie met de daarbij behorende bijlagen van de opleiding ontvangen. In de zelfevaluatie was een hoofdstuk van de studenten opgenomen. De expertleden binnen het panel hebben ook een aantal van de geselecteerde eindwerken toegezonden gekregen.

De procescoördinator heeft de panelleden benaderd om hen in te lichten over het proces van visitatie en hen uit te nodigen hun voorlopige bevindingen en de vragen die zij aan de vertegenwoordigers van de opleiding zouden willen stellen, te verzamelen en toe te sturen. De leden van het panel hebben dat gedaan. Voorafgaande aan het locatiebezoek heeft het panel een intern overleg gevoerd. Daarbij hebben de panelleden hun voorlopige bevindingen uitgewisseld, hun bevindingen over de eindwerken onderling gedeeld, de opgestelde vragen doorgenomen en aan de hand van de agenda het locatiebezoek voorbereid.

Het locatiebezoek aan de opleiding vond plaats op 10 december 2018. Het bezoek is verlopen conform de vooraf vastgestelde agenda. Het panel heeft op de dag van het locatiebezoek met alle geledingen van de opleiding kunnen spreken, zijnde de vertegenwoordigers van het Faculteitsbestuur, het management van de opleiding, leden van de Examencommissie, docenten en examinatoren van eindwerken, studenten en alumni. Vertegenwoordigers van de opleiding en het visitatiepanel hebben een ontwikkelgesprek gevoerd, gericht op de mogelijke verdere ontwikkeling van de opleiding.

Kort voor het locatiebezoek bleek dat het student-lid als gevolg van ziekte niet in de gelegenheid was het locatiebezoek bij te wonen. Het panel heeft intern besloten het locatiebezoek toch af te leggen. De opleiding is daarover geraadpleegd. De opleiding heeft laten weten in te stemmen met het doorgang laten vinden van het bezoek, ook al was het student-lid daarbij niet aanwezig. Het student-lid heeft wel de zelfevaluatie en bijlagen van de opleiding bestudeerd. Zij heeft ook ten volle geparticipeerd in de schriftelijke voorbereiding van het bezoek en heeft ook vragen voor het bezoek ingediend. Het student-lid heeft na het bezoek het visitatierapport doorgenomen en van commentaar voorzien. Haar is de mogelijkheid geboden aanvullende informatie over het bezoek op te vragen bij de panelleden en bij de secretaris.

In het besloten overleg aan het einde van het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld op basis van het informatiedossier, de bestudeerde eindwerken en de gevoerde gesprekken. Vervolgens is het oordeel voor de verschillende standaarden en voor de opleiding als geheel opgesteld. Aan het einde van het locatiebezoek is dit oordeel op hoofdlijnen aan het management van de opleiding kenbaar gemaakt.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris een conceptrapport van bevindingen, overwegingen en conclusies opgesteld. De leden van het panel hebben daarop hun commentaar gegeven. Nadat de secretaris deze opmerkingen had verwerkt, heeft hij het conceptrapport voor feitelijke onjuistheden aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan de vertegenwoordiger van het College van Bestuur van de instelling verzonden.

3. Gegevens over de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam opleiding in Croho: B Sociologie
Oriëntatie en niveau opleiding: Bachelor Wetenschappelijk Onderwijs
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: Geen
Locatie: Groningen
Variant: Voltijd
Taal: Nederlands, met Engelse vakken
Registratienummer in Croho: 21PC-56601

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Rijksuniversiteit Groningen
Status instelling: Bekostigde instelling
Instellingstoets kwaliteitszorg: Voldaan

4. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De opleiding Bachelor Sociologie is een opleiding van de Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. De decaan van de Faculteit is formeel eindverantwoordelijk voor de organisatie en de kwaliteit van alle opleidingen van de Faculteit. De vice-decaan heeft Onderwijs echter in zijn portefeuille. De opleidingsdirecteur stuurt de opleiding aan en wordt daarin terzijde gestaan door de opleidingscoördinator. Het onderwijs wordt verzorgd door de docenten van de Afdeling Sociologie binnen de Faculteit. De opleidingscommissie, die bestaat uit docenten en studenten, adviseert het opleidingsmanagement over de kwaliteit van de opleiding. De Examencommissie voor de opleiding ziet toe op de kwaliteit van de toetsing en examinering van de opleiding.

De opleiding stelt zich tot doel studenten op te leiden tot academisch opgeleide sociologen, die maatschappelijke vraagstukken zowel wetenschappelijk als toepassingsgericht weten te analyseren. De studenten worden opgeleid in sociologische theorieën, methoden en technieken van fundamenteel en toepassingsgericht sociologisch onderzoek en de toepassing van kennis en vaardigheden op beleidsvraagstukken. Daarnaast doen de studenten academische vaardigheden op. De opleiding hanteert het sociologische PTOB-model (probleemstelling, theorievorming, onderzoek en beleid) om structuur te geven aan de doelstellingen en het curriculum. Inhoudelijk richt de opleiding zich op de analyse van sociale welvaart en de mate waarin en de wijze waarop deze beïnvloed wordt door de vier sociale ordes in de samenleving, zijnde Overheid, Markt, Organisaties en Primaire sociale relaties (het zogeheten OMOP-model). Methodologisch is de opleiding hoofdzakelijk gericht op kwantitatieve methoden en technieken van onderzoek. Er wordt echter ook aandacht besteed aan kwalitatief onderzoek. De studenten leren niet alleen de wetenschappelijke theorieën en methoden en technieken maar ook de toepassing daarvan bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Deze vraagstukken zijn gericht op het beleid in verschillende beleidsvelden. Tot slot doen studenten academische en professionele vaardigheden op, zoals kritisch reflecteren en academisch schrijven.

De doelstellingen van de opleiding stemmen overeen met het Domeinspecifiek Referentiekader Sociologie. De opleidingen Sociologie in Nederland hebben dat referentiekader opgesteld. In het kader zijn de doelstellingen van de opleidingen en het te bereiken eindniveau van de opleidingen voor zowel de bachelor als de master verwoord.

De opleiding is vergeleken met opleidingen in Nederland en in het buitenland. De opleiding in Groningen is verwant met die in Utrecht en in Nijmegen. Net als deze opleidingen legt zij de nadruk op de theorie-gestuurde en empirisch-kwantitatieve benadering van de sociologie. De opleiding in Groningen sluit goed aan bij vooraanstaande opleidingen in het buitenland.

De studenten worden niet primair opgeleid om de arbeidsmarkt te betreden maar om opleidingen op masterniveau in dit domein te volgen. De opleiding beoogt de studenten wel in aanraking te brengen

met de beroepspraktijk, onder meer door hen in de praktijkgerichte onderdelen projecten uit te laten voeren voor externe opdrachtgevers uit het beroepenveld.

De opleiding heeft de doelstellingen geoperationaliseerd in de beoogde leerresultaten. Samengevat omvatten de beoogde leerresultaten van de opleiding dat afgestudeerden (1) beschikken over kennis van en inzicht in sociologische vraagstukken, concepten en theorieën en daarbinnen van sociale welvaart en sociale ordes, (2) beschikken over kennis van en inzicht en academische vaardigheden en vaardigheden in het uitvoeren van wetenschappelijk sociologisch onderzoek en (3) beschikken over kennis van, inzicht in en vaardigheden in het toepassen van sociologisch onderzoek voor beleidsgeoriënteerde toepassingen. Deze drie centrale leerresultaten zijn uitgewerkt in een reeks van leerresultaten die daar in meer concrete termen invulling aan geven.

Om het niveau van de bachelor van de beoogde leerresultaten aan te tonen heeft de opleiding een overzicht gemaakt van de relaties tussen de beoogde leerresultaten en de Dublin descriptoren voor het niveau van de bachelor.

Overwegingen

Het panel onderschrijft de doelstellingen van de opleiding en ziet deze als valide en relevant. Het panel acht het profiel van de opleiding helder. De opleiding is een brede sociologische opleiding. Het panel typeert de opleiding als onderzoekgericht, empirisch, analytisch en beleidsgericht. Het panel heeft waardering voor de toepassing van de structurerende principes van de opleiding, zijnde het generieke PTOB-model en het specifiek voor deze opleiding geldende OMOP-model. Omdat de fase van de Probleemstelling van het PTOB-model minder duidelijk in de opleiding blijkt, raadt het panel aan dit onderwerp sterker naar voren te brengen. Dat kan leiden tot het explicieter formuleren van sociologische vragen.

Het domeinspecifieke referentiekader Sociologie dat de opleidingen Sociologie in Nederland gezamenlijk hebben opgesteld, is in de ogen van het panel een overtuigende beschrijving van het domein. Het panel prijst het initiatief van de opleidingen in Nederland om tot dit kader te komen en het resultaat dat de opleidingen daarin hebben bereikt. Het panel stelt vast dat de opleiding met dit kader overeenstemt.

Het panel heeft kennisgenomen van de vergelijking van deze opleiding met opleidingen in Nederland en in het buitenland. Alhoewel deze mede bijdraagt aan de internationale vergelijkbaarheid van de opleiding en aan de verduidelijking van het profiel ervan, bepleit het panel deze vergelijking verder uit te diepen, opdat de opleiding beter op ontwikkelingen in het academische veld aan kan sluiten.

Het panel stelt vast dat de studenten met name worden opgeleid om hun studie op masterniveau in dit domein te vervolgen. Het panel acht de afstemming van de opleiding op het werkveld naar behoren, ook al komt deze veelal pas na de masteropleiding.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn volgens het panel een gepaste operationalisering van de doelstellingen. De beoogde leerresultaten stemmen overeen met het niveau van de bachelor.

Beoordeling van de standaard

Op grond van de bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 1, Beoogde leerresultaten als voldoende.

4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Standaard 2. Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Het aantal instromende studenten in de opleiding heeft de laatste jaren enige schommelingen gekend maar komt de laatste jaren gemiddeld op ongeveer 70 studenten per jaar. De toelatingseisen tot de opleiding zijn een vwo-diploma. Ook studenten met een hbo-propedeuse diploma worden toegelaten. Laatstgenoemde studenten moeten een toets wiskunde en een toets Engels doen, als ze geen vwo-diploma hebben. Studenten die zich aanmelden, worden uitgenodigd voor een matchingsdag. Deze is verplicht. Het advies dat hen wordt gegeven door de opleiding na de matching, is niet bindend. De studenten vinden dat de voorlichting een goed beeld van de opleiding geeft.

De totale studielast van de opleiding is 180 EC en de nominale studieduur van de opleiding is drie jaar. De opleiding heeft een overzicht overgelegd waaruit af te leiden is dat in het curriculum alle beoogde leerresultaten verantwoord zijn. De eerste drie semesters van het curriculum omvatten verplichte vakken. In het vierde semester kiezen de studenten een veldspecialisatie. Het vijfde semester is ingeruimd voor een verbredende minor bij de eigen universiteit of daarbuiten. Het zesde semester biedt nog een vak in de veldspecialisatie en is daarnaast ingeruimd voor het afsluitende *Bachelorwerkstuk*. Sommige vakken zijn in het Engels. Om het curriculum te structureren zijn daarin drie typen van onderwijseenheden onderscheiden, die afgestemd zijn op de beoogde leerresultaten. Deze zijn Kennis en Inzicht, Methoden en Technieken en Praktijkgerichte Onderdelen. De vakken die aangeboden worden, behoren tot één van deze typen. In de vakken van het type Kennis en Inzicht wordt de sociologische theorie aangeboden met daarin de inleiding en verdieping rond de sociale ordes volgens het OMOP-model, dit in relatie tot de bestudering en analyse van sociale welvaart. De vakken van het type Methoden en Technieken gaan in op algemene methodologie en statistiek. In deze vakken wordt de empirische cyclus uitgelegd en toegelicht. De nadruk in de opleiding ligt op kwantitatieve methoden en technieken maar ook kwalitatief onderzoek komt aan de orde. De Praktijkgerichte Onderdelen omvatten de projecten, die deel uitmaken van elk van de eerste vier semesters. De projecten zijn door kleine groepen studenten uit te voeren onderzoeksopdrachten, ook voor externe opdrachtgevers uit het werkveld. In de projecten komen de sociologische theorie, de methoden en technieken van onderzoek en de beleidsgeoriënteerde toepassing samen. Naast deze drie typen doen de studenten in elk van de jaren academische en professionele vaardigheden op waaronder mondelinge en schriftelijke communicatie en reflectie. De opleiding neemt zich voor een leerlijn voor deze vaardigheden op te zetten om deze beter te kunnen aanbieden. In het tweede jaar maken de studenten een keuze voor een veldspecialisatie, die wordt aangeboden als vakken maar ook in de vorm van een project. De veldspecialisaties zijn Onderwijs, Arbeid, Medisch en Criminaliteit en Veiligheid. Voor de minor in het derde jaar kiezen veel studenten een minor in de psychologie, filosofie, journalistiek, criminologie of bestuurskunde. De studenten sluiten het curriculum af met het *Bachelorwerkstuk* (10 EC). Het werkstuk is een individueel uitgevoerd onderzoeksproject. In het vak *Voortgezette Statistiek* werken de studenten aan het empirisch-statistische deel van het werkstuk. Getalenteerde studenten kunnen zich inschrijven voor het Honours College van de universiteit.

Er is in totaal 18,2 fte aan docenteninzet beschikbaar voor de opleiding. Van deze totale inzet betreft 7,6 fte vast aangestelde docenten. Daarnaast zijn 7,1 fte tijdelijke docenten bij de opleiding betrokken. De overige inzet heeft betrekking op postdocs en promovendi. Exclusief de laatstgenoemden gaat het om 28 vaste en tijdelijk aan de opleiding verbonden docenten in verschillende rangen waaronder die

van hoogleraar. Hoogleraren geven ook in de eerdere jaren van deze opleiding college. Verreweg de meeste docenten doen onderzoek. De vaste docenten binnen de opleiding behoren tot de Afdeling Sociologie van de Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen. Deze docenten zijn onderzoeker binnen het domein van de sociologie. Een groot aantal van hen participeert in het landelijke ICS-onderzoeksnetwerk. De docenten betrekken hun onderzoek bij hun colleges. Om en nabij 68 % van de vaste en tijdelijke docenten samen is gepromoveerd. Ruim 60 % van hen beschikt over een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). De vaste docenten hebben allen een BKO of zijn bezig dit te behalen. De docenten komen elke zes weken bijeen om het onderwijs te bespreken. De docenten met wie het panel heeft gesproken, ervaren de werkdruk als hoog ondanks de toename van de inzet de afgelopen jaren. De studenten zijn tevreden over het onderwijs dat de docenten verzorgen en over de toegankelijkheid van de docenten. Dat wordt nog bevorderd door de jaarvertegenwoordigingen die de studenten hebben en die met de docenten in gesprek kunnen gaan.

Het onderwijskundige concept van de opleiding is gericht op activerend en kleinschalig onderwijs. De studenten worden opgeleid om gaandeweg steeds zelfstandiger te werken. Daarnaast beoogt de opleiding kennis en inzicht te koppelen aan de toepassing daarvan in de praktijk. De student-docentratio van de opleiding bedraagt 13/1 (235 studenten en 18,2 fte inzet van docenten). Het aantal contacturen in de opleiding is ongeveer 17 uur per week in het eerste jaar, 12 uur per week in het tweede jaar en 15 uur per week in het derde jaar, exclusief de minor. De werkvormen omvatten hoorcolleges, werkcolleges, responsiecolleges, computerpractica en praktische oefeningen. In de projecten worden de studenten met name aangezet om de kennis en het inzicht met de toepassing in de praktijk te verbinden. In de projecten komen ook academische en professionele vaardigheden aan bod. De studenten wordt aan het begin van de opleiding een beeld gegeven van de opleiding. De opleiding doet daar veel aan. In het eerste jaar worden de studenten door tutoren begeleid in studievaardigheden. Daarnaast kunnen de studenten in alle jaren een beroep doen op de studieadviseur bij vragen of problemen. De studieadviseur bewaakt de studievoortgang en ondersteunt studenten in het geval van studievertraging. De uitval onder de studenten varieert maar is ongeveer 20 % tot 30 % in het eerste jaar en ongeveer 10 % in de jaren daarna. Het studierendement van de opleiding ligt op ongeveer 40 % tot 50 % na drie jaar en op ongeveer 70 % tot 75 % na vier jaar (cijfers herinschrijvers tweede jaar).

Overwegingen

Het panel acht de toelatingseisen en de toelatingsprocedure adequaat voor deze opleiding. Het panel is positief over de voorlichtingsactiviteiten door de opleiding en over de matching.

Het curriculum van de opleiding is afgestemd op de beoogde leerresultaten. Het panel beschouwt het curriculum als zijnde inhoudelijk naar behoren met veel aandacht voor theorie en methoden en technieken. Het curriculum is opgebouwd volgens de drie typen van onderwijseenheden Kennis en Inzicht, Methoden en Technieken en Praktijkgerichte Onderdelen en is daardoor naar behoren gestructureerd en is ook samenhangend. Het panel waardeert de projecten waarin de studenten hun kennis en vaardigheden kunnen integreren en kunnen toepassen in beleidsgeoriënteerde situaties in de beroepspraktijk. De academische en professionele vaardigheden zijn voldoende in het curriculum verwerkt maar het panel ondersteunt de initiatieven van de opleiding in dat verband.

Het panel beschouwt de docenten als goede docenten en goede onderzoekers in het domein van de opleiding. De docenten zijn vakinhoudelijk, onderzoekmatig en didactisch goed gekwalificeerd. Het overleg tussen de docenten is intensief. Omdat de werkdruk hoog is, beveelt het panel aan deze te bewaken.

Het onderwijskundig concept van de opleiding en de werkvormen sluiten volgens het panel goed aan op de signatuur van de opleiding en bevorderen de studie van de studenten. De student-docentratio en het aantal contacturen in de opleiding zijn gunstig. De voorlichting en de studiebegeleiding zijn naar de waarneming van het panel goed ingericht. Het panel ziet de studeerbaarheid van de opleiding als adequaat. De cijfers voor de uitval en het studierendement van de opleiding voldoen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 2, Onderwijsleeromgeving als voldoende.

4.3 Standaard 3: Toetsing

Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De opleiding hanteert regels en richtlijnen voor de toetsing en examinering. Het toezicht op toetsing en examinering is in handen van de Examencommissie.

De in de opleiding gebruikte toetsvormen sluiten aan op de leerdoelen van de vakken. De meeste vakken worden afgesloten met twee of meer toetsen. De toetsvormen zijn onder andere schriftelijke tentamens met meerkeuzevragen of essay-vragen, opdrachten, werkstukken, verslagen of papers en mondelinge presentaties. Toetsen met uitsluitend meerkeuzetoetsen komen zelden voor. De toetsing van academische en professionele vaardigheden maakt deel uit van de toetsing van de vakken waarin deze vaardigheden onderwezen worden. De toetsvorm van de meeste projecten is een rapport. Dat rapport waarvan de methode, analyse en beleidsgeoriënteerde toepassing gewoonlijk deel zijn, is een groepsproduct van een kleine groep studenten. Bij groepsopdrachten geven de studenten elkaar feedback maar de beoordeling is in handen van de examinerator. Het cijfer bij groepsopdrachten voor de individuele groepsleden is mede afhankelijk van hun inzet.

De studenten sluiten de opleiding af met het Bachelorwerkstuk. Het werkstuk is ingericht als een vak. Het proces van het tot stand brengen van dit werkstuk is strak gestructureerd. De studenten kunnen kiezen uit een lijst met onderwerpen, die aansluiten bij het onderzoek van de staf. De meeste studenten doen dat ook. De studenten worden individueel begeleid door promovendi die optreden in de rol van begeleider. Daarnaast komen ze in kleine groepen studenten met de begeleider bijeen om de voortgang en de mogelijke problemen te bespreken. Het Bachelorwerkstuk is een individueel project dat in de vorm van een artikel wordt afgerond en dat ook mondeling wordt gepresenteerd. Halverwege het traject van het werkstuk komen de begeleider en de tweede beoordelaar, zijnde een staflid die het gehele proces coördineert, tot een tussentijdse beoordeling. Aan het einde beoordelen beiden het werk ook en komen tot een gezamenlijke beoordeling. Als de beide examineratoren geen overeenstemming bereiken, dan wordt de beoordeling ook door een derde examinerator uitgevoerd.

De opleiding en de Examencommissie hebben gezamenlijk maatregelen genomen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van toetsing en examinering te waarborgen. Voor de opleiding wordt jaarlijks een toetsplan opgesteld. De Examencommissie benoemt de examineratoren, die gewoonlijk een vaste aanstelling moeten hebben. De examineratoren van de vakken rapporteren aan de Examencommissie over de toetsen binnen deze vakken. Deze rapporten zijn de gebundelde beschrijving van het verloop en de uitvoering van de toetsing. Bij tentamens houdt de rapportage onder meer de collegiale toetsing van het af te nemen tentamen en een cijferanalyse in. Bij andere toetsvormen moeten de examineratoren rapporteren over de organisatie daarvan en over de individuele beoordeling bij groepsopdrachten. De Examencommissie controleert de rapportages en bespreekt deze met de examineratoren. De studenten worden voor het afnemen van de toets ingelicht over de toetsvorm, de aard van de vragen en de beoordelingscriteria. Hen worden voorbeeldtentamens ter beschikking gesteld. De Examencommissie behandelt gevallen van fraude en plagiaat. Het aantal gevallen is overigens beperkt.

Overwegingen

Het panel acht het beleid van de opleiding inzake toetsing en examinering naar behoren. Ook is het panel te spreken over het toezicht op de toetsing en examinering door de examencommissie.

Het panel is positief over de toetsvormen in de vakken, die overeenstemmen met de leerdoelen van de vakken. Het panel heeft waardering voor de verschillende vormen van toetsing. Alhoewel de opleiding maatregelen ter zake heeft genomen, beveelt het panel aan de individuele component in de toetsing bij groepsopdrachten explicieter te benoemen en te beoordelen.

Naar de mening van het panel is het proces van begeleiding van het Bachelorwerkstuk behoorlijk ingericht. De beoordeling van het werkstuk komt op betrouwbare wijze tot stand, doordat twee examinatoren daarbij betrokken zijn die de beoordeling aan de hand van een beoordelingsformulier uitvoeren. Het panel stelt wel vast dat de examinatoren van het Bachelorwerkstuk die ook begeleider zijn, niet gepromoveerd zijn en veelal geen BKO hebben. Het panel beveelt daarom zorg te dragen voor gepromoveerde en BKO-gecertificeerde examinatoren. Omdat het niet geheel duidelijk is of de beoordeling van het Bachelorwerkstuk door de examinatoren onafhankelijk gebeurt, beveelt het panel aan op dit punt tot een transparante procedure te komen. Alhoewel de becijfering van de Bachelorwerkstukken navolgbaar is, heeft het panel gezien dat niet alle beoordelingsformulieren van deze werkstukken volledig worden ingevuld door de examinatoren. Het panel beveelt aan te zorgen dat zulks wel gebeurt.

Het panel vindt dat de opleiding passende maatregelen heeft genomen om de kwaliteit van de toetsing en beoordeling te waarborgen. Deze maatregelen dragen bij aan de validiteit van de toetsen, de betrouwbaarheid van de beoordelingen en de transparantie van de toetsing. Het panel is van mening dat de opleiding een goed evenwicht bewaart tussen toezicht op de toetsing en examinering en de bureaucratische last, die daarmee gemoeid kan zijn.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 3, Toetsing als voldoende.

4.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4. De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

De studenten sluiten de opleiding af met het Bachelorwerkstuk. In dit werkstuk komen de beoogde leerresultaten van de opleiding samen. De studenten dienen ook aan te tonen dat ze in staat te zijn tot het onder begeleiding individueel uitvoeren van empirisch onderzoek. Het onderzoek is kwantitatief. De studenten krijgen een dataset aangereikt om meer tijd vrij te maken voor de theoretische onderbouwing en de statistische analyse. Het panel heeft het Bachelorwerkstuk van vijftien afgestudeerden van de opleiding bestudeerd.

De opleiding brengt de studenten in aanraking met de beroepspraktijk, onder andere doordat zij projecten ten behoeve van opdrachtgevers uit het beroepenveld uitvoeren. Daarnaast kent de opleiding een Raad van Advies die de opleiding adviseert over de aansluiting bij het werkveld. De opleiding organiseert in samenwerking met de studievereniging een carrière dag voor de studenten.

De opleiding bereidt de afgestudeerden voor op een vervolgstudie op masterniveau. De studenten worden toegelaten tot de eenjarige Master Sociologie, de tweejarige educatieve Master Maatschappijleer en de tweejarige research Master Behavioural and Social Sciences, alle drie opleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen. De studenten hebben ook toegang tot Masteropleidingen Sociologie van andere universiteiten. Daarnaast is toelating tot masteropleidingen in andere disciplines mogelijk. Ongeveer 50 % van de afgestudeerden kiest voor de Master Sociologie van de eigen universiteit.

Overwegingen

Het panel acht de Bachelorwerkstukken theoretisch en analytisch van een ruim voldoende niveau. De studenten konden wel uitgaan van een vooraf ter beschikking gestelde dataset maar het panel acht dat op dit niveau gepast. Het panel kan zich vinden in de cijfers die door de examinatoren gegeven zijn. Het panel heeft geen van de onderzochte werkstukken als onvoldoende beoordeeld.

De opleiding bereidt de afgestudeerden adequaat voor op het werkveld. Voor studenten van de bacheloropleiding geldt dat zij veelal pas na een masteropleiding het werkveld betreden.

Het panel is van oordeel dat de afgestudeerden van de opleiding de beoogde leerresultaten van de opleiding hebben bereikt. Het panel vindt dat de opleiding de studenten goed voorbereidt voor vervolgstudies op masterniveau binnen dit domein.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 4, Gerealiseerde leerresultaten als voldoende.

5. Overzicht van beoordelingen

Standaard	Beoordeling
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoende
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
Standaard 3: Toetsing	Voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	Voldoende
Opleiding als geheel	Voldoende

6. Aanbevelingen

In dit rapport zijn enkele aanbevelingen aan de opleiding opgenomen. Deze aanbevelingen worden hieronder samenvattend opgesomd.

- De fase van de Probleemstelling van het PTOB-model sterker in de opleiding naar voren brengen, mede om sociologische vragen explicieter te formuleren.
- De vergelijking met andere opleidingen in Nederland en in het buitenland verder uitdiepen, opdat de opleiding beter op ontwikkelingen in het academische veld aan kan sluiten.
- De werkdruk onder de docenten bewaken.
- De individuele component in de toetsing bij groepsopdrachten explicieter benoemen en beoordelen.
- Zorgdragen voor gepromoveerde en BKO-gecertificeerde examinatoren van het Bachelorwerkstuk.
- Zorgen voor een transparante procedure waaruit blijkt dat de twee examinatoren van het Bachelorwerkstuk tot een onafhankelijke beoordeling zijn gekomen.
- De beoordelingsformulieren van het Bachelorwerkstuk volledig doen invullen door de beide examinatoren.